

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigessimvm-Octavvm De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

De his qui sponsalia contrahere possunt. Pun. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

te, vel expresse: expresse inquam consentientis; tacite tacendo, nec contradicendo, cum possint.

15. Ut autem hæc taciturnitas, seu non contradicatio consensum exprimat, debet filius à parentibus per se, vel per nuntium, aut epistolam de contractu ab ipsis facto moneri. Non enim satis est quod casu, vel ab aliquo tertio contractum intelligat, quia ut bene inquit Coninch. *disp. 2. 1. dub. 3. num. 19.* prædicto nuncio respondere non tenetur. At si à parentibus moneatur, reverentia illis debita expollatur ut respondeat reclamando, si contractus displicet, faciendo si placeat. Insuperque debet hæc notificatio filio fieri coram parte, aliàs sponsalia non erunt, quousque pars conscia acceptet, & repromittat, siquidem inter ipsos, & non inter parentes sponsalia celebrantur, sicuti docuit Coninch. *d. disp. 2. 1. dub. 3. in fine.*

16. Secundum est, an quod dictum est de parentibus pro filiis contrahentibus locum habeat, si quilibet alius tertius pro te contrahat? Affirmant Victor. *in sum. num. 2. o. Sorus in 4. disp. 27. quest. 1. art. 3. Henric. lib. 1. 1. cap. 2. num. 6. Ludovic. Lop. 2. part. instruct. cap. 39. Petr. de Ledesma. de matr. quest. 45. art. 2. dub. 3. & alij relati à Sanch. disp. 13. quest. 2. num. 6. Mouvitur, quia matrimonij contractus favorabilis est; in causa autem favorabili tacens consentit videtur ex reg. *is qui tacet de Reg. iuris in 6.* Deinde quia in textu in cap. 1. de matr. contrah. contra interdicit Ecclesie iudicantur valida fuisse sponsalia, quæ frater pro sorore præsentis, & consentiente tacite contraxerat, ut videtur constare ex signis taciti consensu, quæ ibidem ponderantur. Ob quem textum forte Thom. Sanch. *dicta disp. 28. quest. 2. num. 7.* quamvis neget taciturnitatem sufficere aliis à parentibus contrahentibus, in contractu tamen fratris pro sorore id admittit. Alij affirmant dicta de parentibus procedere in tutore, & curatore, & aliis, quorum curæ filij commissæ sunt, sic expresse docuit Coninch. *disp. 2. 1. dub. 3.* Eo quod ad hos æquè ac ad parentes pertinet bono filiorum consulere, & ad filios pertinet eos revereri, quam reverentiam non exhiberent, si cum contractus displicet, non contradicerent. Ergo non contradicentes cum possunt, consentient censentur.*

17. Nihilominus verius est hoc ius speciale esse in parentibus. Vnde si alij contrahant, & tu taceas, neque contradicas, non obinde consentit censetur, tenent post alios plures, quos referunt Cobarub. *4. decret. 2. p. cap. 4. initio num. 4. Gregor. Lop. leg. 10. verbo no las puede ser. 1. par. 4. Martien. lib. recopit. Rub. gloss. 1. num. 26. Sanch. lib. 1. de sponsal. disp. 2. 3. num. 7. Gutier. de matr. cap. 13. an. 2.* Ratio ea est, quia contractus matrimonij, & sponsalium ita personalis est iure naturæ, ut nemo etiam pater eum præstare possit pro filio, nisi speciale ab eo mandatum habeat. Vnde parente seclusa lege postiva pro filiis præsentibus contrahentes, filij non remanent obligati, quia consensus parentis non est suorum consensus signum, cum non sit ex eorum mandato; neque eorum taciturnitas est contractus à parente facti approbatio, utpote qui non est nomine eorum factus, & forte est illis præiudicialis, & quia ex aliis causis quam ex approbatione contractus ea taciturnitas oriri potest, scilicet ne parenti displiceat, maxime cum videant se non obligari ad contrahendum, quousque signo aliquo manifesto expriment se consentire. Ergo taciturnitas filiorum, cum pater in eorum præsentia contrahit iure naturæ sponsalia non inferit. Inferitur ergo solo iure positivo, & ex eius dispositione prædictam taciturnitatem sponsalia constituere, quia iure positivo dispositum est prædictam taciturnitatem esse sufficiens signum consensus filiorum approbantium contractum à parentibus celebratum. Cum ergo ius positivum de solo contractu parentum disponat, affirmandum est, solum contractum prædictum, cui filij non contradicunt, sponsalia pro filiis constituere, non alium.

18. Hinc inferitur neque tutores, aut curatores pro filiis contrahentes, neque fratrem pro sorore sponsalia efficere, quia de nulla alia persona, quam de parentibus id iure positivo est dispositum, & dispositum in vno, non debet dispositum in alio censeri, maxime cum non sit æqua ratio, quippe parentes ob nimium amorem filiorum eorum bono maxime consulunt, ipsique filij quia ab eis vivere acceperunt specialem reverentiam, & honorem exhibere tenentur, quæ in tutore, aut curatore, neque in fratre comparatione fortis æquè procedunt, ac proinde merito ius disposuit, ut filius contrahentibus parentibus pro ipso si displiceat contractus, reclamet, sin minus approbat contractum censetur. Tradit Gregor. Lop. & Gutier. *loc. alleg.*

PUNCTUM V.

Qualiter obligentur qui pro aliis sponsalia promittunt?

- 1 Spectator iuris civilis rigore nullam inducit hæc promissio obligationem.

- 2 Excipiuntur aliqui casus.
- 3 Iure canonico promissio facti alieni valida est.
- 4 Si ultra promissionem facti alieni poenam adiciatur, & omnia diligentiam adhibuit, non tenetur poenam solvere.
- 5 Satis obiectio.

1 Pendet decisio huius Puncti ex illa questione, an ex promissione alieni facti obligatio aliqua oriatur? Et quidem si alieni facti proprie, & in rigore promissio esset, nulla esset promissio, utpote de re, quæ sub promittentis dominio, & potestate non est. Solus enim Deus alienam voluntatem cogere potest, aut illam ita disponere, ut de facto amplectatur quod ei placitum fuerit. Et ob hanc causam iure communi, & antiquo regio Castellæ promissio alieni facti nullam inducit obligationem. *§. si quis alter. & §. si quis aliam. Et s. vers. si quis inquit. de inutilib. stipulat. & leg. stipulatio. §. si habere in prin. & §. si quis promittit. ff. de verb. obligat. & leg. 1. tit. 11. par. 5. & tradunt aliis relatis Ant. Gomez. 2. var. cap. 10. num. 23. Cobarub. de pact. 2. part. §. 5. num. 1. Gutier. de iur. am. 1. par. cap. 44. Molin. de iustit. tract. 2. disp. 258. Sanch. lib. 1. disp. 24. numero 2.*

2. Verum esto iure communi regulariter promissio alieni facti nulla sit, quia accipitur pro re verba sonant, attema aliquos casus ius commune exigit, in quibus non eo rigore promissio sumitur, sed quatenus proprium factum significat, ut videre est in triplici casu, quem prædicta lex regia expressit, & in promissione alieni facti poena adiecta, vel in iamento firmata: itemque in promissione matrimonij, in quibus omnibus valida est, & firma alicui facti promissio etiam communi iure spectato, ut notatur Cobarub. Gutier. Molin. Sanchez & alij apud ipsos.

3. Iure tamen canonico, & regio novissimo Castellæ promissio facti alieni valida est, & firma non quatenus est alicui facti, sed quatenus proprii facti promissio. Sonus enim verborum alieni est facti, at sensus non alieni, sed proprii facti promissio est, quippe promittens alienum factum non ipsum, sed curam, & diligentiam, ut efficiatur promittit, ut pluribus firmant Doctores supra relati. Hinc si, si promittas Titio vnam ex tuis filiabus in matrimonium, ipseque promissionem accipiet, te obligatum esse ferò, & diligenter procurare alicuius filia contentum, neque satisfacies si fiet, & simulatè, & ut vulgo dicitur por complemento proccures, quia ea non est procuratio, sed est procuratoris simulatio, ut bene notatur aliis relatis Sanch. lib. 1. disp. 24. num. 12. Gutier. de matr. cap. 14. num. 5. & de iur. am. 1. par. cap. 44. sub num. 3.

4. Quod si ultra promissionem facti alieni scilicet matrimonij ab alio tertio contrahendi poenam adicias, etiam qui Doctores censent, quorum meminit Sanch. lib. 1. de sponsal. disp. 25. num. 1. & 2. te obligatum esse poenam solvere effectum non secuto, tamen omnem diligentiam, ut sequenter apposeris, verius, & communius est nulla te solvenda poena obligatione astingi, argum. *leg. fin. idem iuris. ff. ad leg. Rind. de iact. libi.* Nec per eum statet quominus id faceret, remissam sibi esse poenam speraret. Quippe non est iustum poenam affici eum qui nullus culpæ reus est. Atque ita tradunt Gregor. Lopez. *leg. 84. tit. 18. par. 3. & leg. 11. tit. 11. par. 5. verbo Martien. lib. 5. recopit. 16. leg. 2. gloss. 6. num. 6. Gutier. de iur. am. 1. par. cap. 44. num. 3. & de matr. cap. 14. num. 6. Sanch. lib. 1. de matr. disp. 25. num. 3. Molin. Iesuita. tract. 2. de iustit. disp. 268. §. quod si is, & alij apud ipsos.*

5. Neque his obstat lex regia *11. tit. 12. par. 5. libi.* Y si el otro nolo cumpliere, tenudo sera el de lo cumplir, o de lo pechar con los daños, y menos cabos. Quia id intelligitur quando promissor debitam diligentiam non apposuit, ut bene aliis relatis probant Gutier. & Sanch. *loc. alleg.* vel quando promissit fraudolenter sciens, vel debens scire alienum factum obtenturum non esse, nam eo casu promissarium deceptis, ideoque merito obligandus est æstimationem rei promissæ solvere, aliàs deceptioni factæ non satisfaceret, ut bene notatur Molin. supra Sanch. num. 5. Gutier. de matr. dicto cap. 14. n. 7. vel denique intelligenda est prædicta lex casu quo promissor intenderit se ad solutionem poenæ obligare, in eorum quo effectus non sequatur, tamen ut sequatur omnem diligentiam apponat, quia eo casu non obligatur ad solutionem illam quatenus poena est, sed quatenus est alieni facti compensatio, ut bene Cobarub. de pactis 2. part. §. 5. num. 5. in fine Marant. in practica. quest. 97. num. 2. Aron. Gabriel. tom. 3. commun. lib. 3. de pact. consil. 2. num. 9. Gutier. de matr. cap. 14. num. 8. & 9. Sanch. disp. 25. num. 6.

PUNCTUM VI.

De his qui sponsalia contrahere possunt.

- 1 Nemo contrahere potest sponsalia qui matrimonio contrahendo perpetuo impeditus est.
- 2 Non possunt contrahi absque perfecta rationis usu.
- 3 Antes septem iure canonico non possunt contrahi sponsalia.

- 1. Septennium hoc moraliter completum esse affirmant plures sufficere, verius est completum esse debere computatione physica.
- 2. Cui computationi obstat diem inceptum esse, est aliqui contrarium censere.
- 3. Si ante septennium conflet aliquem perfectio rationis vasa pollere. Affirmant plures valida esse sponsalia.
- 4. Verius est oppositum.
- 5. Satisfit opposito fundamentum.
- 6. Sponsalia ante septennium contracta adueniente septennio ex mutua habitatione ratiificantur.
- 7. Qualiter sit peccatum contrahere sponsalia inualida.
- 8. Negant plures peccare mortaliter impuberes contrahentes matrimonium per verba de presenti.
- 9. Probabilius censo oppositum.

1. **C**eterum est neminem contrahere posse sponsalia qui matrimonio contrahendo impeditur perpetuo existat, quia esset promissio rei iniqua. Quod si aliqui constant, vel affines, aliòve impedimento ligati sibi mutuo matrimonium promittant impetrata dispensatione ea, promissio sponsalia non constituit, quousque dispensatio impeditur impetretur, quia ante eam dispensationem nullus ex contrahentibus ius in alterum obtinet ad matrimonium celebrandum. Secus dicendum est si impedimentum temporale sit, vt contingit in impuberibus, quia eo casu contrahentes se mutuo obligant, & ius ad matrimonium tempore habili celebrandum concedunt.

2. Secundò, sponsalia contrahi non possunt absque perfectio rationis vsu; nam cum ex illis obligatio ad rem gratissimam, quale est matrimonium oriatur, oportet radicem illius obligationis voluntariè, & liberè adhibere. Censetur autem pollere eo rationis vsu, si ad meritum, vel de meritum viræ æternæ aptus existat, vt cum annis ter Doctores tradunt teste Sanch. lib. 1. de sponsalib. disp. 16. num. 15. inuolunt. 9. tametsi D. Thom. Petr. de Ledem. Henric. Ludovic. Lopez, quos refert, & sequitur Gutier. de matr. cap. 2. num. 12. insuper requirant discretionem vt de futuris prouideant, sed est absque fundamento requiritur, cum solum septennium ad contrahenda sponsalia iura exposculent, eo quod eo tempore præsumatur contrahentes vsum rationis sufficienter habere, vt dicitur in leg. 6. regia. tit. 1. part. 4. ibi: Forque entoces comiençana auer entendimiento, e son de edad que las paze las despodadas. Neque vllibi mentio fit de discretionem, & prouidentia futurorum. Alias raro vel nunquam septennes sponsalia valida contraherent, siquidem in ea ætate vix vllus est qui præsentium prouidentiam habeat, quomodo futurorum habere poterit?

3. Tertio, iure canonico ante septennium contrahi sponsalia nequeunt, bene tamen septennio completo, quia eo tempore, & non antea discretio præsumitur. cap. litteras. cap. accessit. cap. ad dissoluendum de Desponsat. impuber. & leg. 6. regia. tit. 1. par. 4. Neque his obstat lex in sponsalibus, 14. ff. de sponsalib. ibi: in sponsalibus contrahendis ætas contrahentium definita non est, sicut in matrimonio, quia vt bene inquit glo. glossa, & alij quos sequitur Sanch. disp. 16. num. 3. Gutier. cap. 2. de matr. num. 3. non est in sponsalibus ætas contrahentium sic definita, quin sæpe contingat desicere ob rationis defectum, secus in matrimonio, vbi ætas præscripta à iure semper sufficit.

4. Sed est difficultas, an hoc septennium sufficiat moraliter completum esse, an requiratur mathematicè completum? Affirmant plures sufficere moraliter completum esse, vt videtur apud Didac. Perez in leg. 5. lib. 5. ordinam. pag. 6. vers. secundà a opinio. Candelab. Aureum. 1. part. de sponsal. cap. 2. num. 15. & Gutier. de matr. cap. 2. num. 7. & 8. & traditur leg. regia. tit. 1. par. 1. ibi: siete años o poco menos, quia quod parum distat nihil distare videtur teste Philosopho 2. physice. & habetur leg. pensit. ff. de milir. restam. Mouentur, quia iura solum exposculant compleri septennium, quod cum physice, & moraliter compleri possit, non est cur physicum complementum exposculentur. Deinde septennium iura exigunt, vt rationis vsum præsumatur: at ob defectum duorum, vel trium dierum cessare hæc præsumptio non potest. Non enim tam breui tempore vsum rationis perfici poterat, si antea perfectus non erat. Ergo septennium non physicum, sed morale requiritur. Quorum autem dierum defectus morale complementum impediatur, non conueniunt Doctores. Nam Ioan. Andr. cap. litteras num. 2. de Desponsat. impuber. Henric. cap. accessit. vltim. num. 3. & Vega. lib. 6. sum. casu 101. asserunt ob defectum duorum, vel trium dierum non impediri. Man. Rodriq. 1. tit. sum. cap. 244. num. 2. censet neque vnus hebdomadae defectum. Sotus vero in 4. dist. 27. quest. 2. art. 2. ad 3. Valid. Candelab. 1. part. de sponsalib. cap. 2. num. 15. rem amplius extendunt. Quinimo Gutier. dicto cap. 2. num. 8. audeat affirmare dimidij anni defectum impedimentum non esse, quoniam septennium completum esse dicitur, vt sponsalia valida sunt, & præsumantur.

5. Ceterum longè verius est septennium completum esse debere non alia computatione, quam physica, vt probat Thom. Sanch. lib. 1. de matr. disp. 16. num. 4. Basil. Ponce lib. 12. cap. 5. num. 3. Coninch. disp. 21. dub. 5. num. 51. Ratio est, quia mensis per dies, & annus per menses computatur, in qua computatione si vnus dies mensi deficiat, non erit mensis completus, & consequenter neque annus erit completus, qui ex mensibus completus coalecit. Et confirmo quoties à iure designatur aliquod tempus, physicè compleri debet, vt neque vnus dies deficiat, vt videre est in bimestri concesso ad deliberandum de religionis ingressu. cap. ex publico de conversione coniugar. Et in professio. religionis, ad quam Trident. sess. 25. cap. 5. de regularib. exigit 16. annum completum, & in ætate ad ordinem Presbyteratus, qui debet esse 24. completus, & ad Episcopatum, pro quo 30. completus requiritur, & aliis pluribus. Alias cuiuslibet liberum esset restringere, vel ampliare tempus septennij, quod iura illud præscribentia, & determinantia vitæ intendunt.

6. Huic tamen computationi, & determinationi affirmant plures non obstat diem vicium septennij inceptum esse, quia fauore matrimonij dies inceptus ex iuris dispositione pro completo habetur. Argum. leg. qua atate ff. de testament. vbi fauore testamenti permittitur, vt vltimus dies anni 14. inceptus reputetur, vt in eo condi testamentum possit, quod ante 14. annum completum condi non poterat. Sic Cobarub. in 4. decret. 1. p. cap. 2. num. 2. Henric. Mandos, Ludovic. Lopez, quos refert, & sequitur Sanchez lib. 1. de sponsal. disp. 26. num. 2. & 4. Gutier. de matr. cap. 2. num. 5. Basil. Ponce lib. 12. de sponsal. cap. 5. num. 5. Coninch. disp. 21. dub. 5. num. 51. Sed salua pace tantorum Doctorum verius, crederem spectato iuris rigore diem inceptum non sufficere, sed necessariò completum esse debere, quia vsquequo completus sit, non est integer dies, & consequenter neque integer, & completus mensis, qui ex integris, & completis diebus coalecit. Deinde quia quoties tempus est à iure determinatum, currit de momento ad momentum, Argum. leg. 1. §. minore ff. de minorib. & ibi glossa & Doctores leg. pater. §. sexaginta ff. de adulteris & ibi Barr. leg. eos §. fin. autem, cod. de appellacionib. & ibi Baldus leg. 2. §. dies ff. quando appellandum sit. & ibi glossa, & probari potest ex bimestri concesso ad deliberandum de religionis ingressu. cap. ex publico de conversione coniugar. & ex ætate ad professionem requisita cap. 15. sess. 25. de regularib. in quibus dies inceptus non habetur pro completo, vt probat Thom. Sanch. lib. 2. disp. 24. num. 22. Ergo idem est dicendum in septennio pro sponsalibus requisito. Neque obstat textus in lege qua atate, quia ibi est specialis dispositio, quæ ad alios casus extendi non debet, præcipue cum non sit eadem ratio, quippe testamentum testatori fauorabile est, & nullatenus onerosum. At sponsalia, sicut & religionis professio partim fauorabilia sunt contrahentibus, partim onerosa: merito ergo in testamento dies inceptus pro completo reputatus, secus in sponsalibus, & religionis professione.

7. Maior difficultas est, an si ante septennium constet aliquem rationis vsum perfectò pollere (quod à iure non præsumitur) habilis existat ad sponsalia contrahenda? Affirmant grauissimi Doctores, Cobarub. 4. decret. 1. p. cap. 2. num. 1. Gregor. Lopez leg. 6. verbo si ete. tit. 1. part. 4. Gutier. Authen. sacrum. puber. num. 5. & de matr. cap. 2. num. 10. Sanch. lib. 1. disp. 16. num. 9. Egid. de Coninch. disp. 21. dub. 5. num. 51. Basil. Ponce lib. 12. cap. 5. num. 3. Rebel. de obligat. iustit. lib. 4. quest. 5. Mouentur: septennium præscribitur, quia ante illud tempus vsum rationis perfectus non præsumitur. Si ergo de vsum rationis præsumptio fuerit, vel potius certitudo, cessat finis legis, & consequenter illius dispositio. Et forte ob hanc causam dixit Iuris-Consultus in leg. in sponsalibus la 10. ff. de sponsalib. ad sponsalia satis esse quòd sponsi quid agant intelligant. Et confirmatur exemplo matrimonio, pro quo contrahendo, esto à iure requisitus sit in feminis 12. annus completus, & in viris 14. At si malicia, hoc est potentia generandi, & discretio ante illam ætatem alicui adueniat, validum matrimonium contrahet. cap. de illis et 2. de desponsat. impuber. quia in eo cessat ratio, ob quam illa ætas 12. & 14. annorum præscripta est: at eodem modo cessat in habente ante septennium perfectum vsum rationis. Ergo sponsalia ab eo contracta valida esse debent.

8. Non minus verius existimo prædicta sponsalia ante septennium contracta inualida esse, tametsi perfectò rationis vsum gaudeant, sic docuit Abbas in cap. inuener, num. 5. & cap. gemma de sponsalib. num. 6. Marian. Socin. cons. 3. volum. 1. Rocella de imped. impedim. 13. n. 9. Angel. verbo sponsalia n. 5. & verbo matrimonium 13. impedimento 14. num. 2. Motus de contractib. tit. de nuptis in rub. qui possunt contrahere sponsalia num. 3. & 4. fol. 168. Andr. Taquin. lib. 3. controuers. c. 26. & alij relati à Sanch. lib. 1. de sponsalib. disp. 16. num. 8. Moueor primò, quia textus in cap. litteras cap. accessit. e. ad dissoluendum, & alij de desponsat. impuber. non solum decidunt

aut

ante septennium completum sponsalia valida non debere praesumi, sed de facto inualida esse, vt expenditur textus constare potest. Si igitur ante septennium validè sponsalia contrahi possunt, non deberat textus decidere ante septennium sponsalia nulla esse, sed nulla esse praesumi. Secundò ex opposita sententia inferatur frustra septennium à iure praescriptum esse pro sponsalibus contrahendis, si solus usus rationis pro eorum valore spectatur. Nam stante usu rationis valent sponsalia ante septennium; illo verò deficiente etiam post septennium nulla sunt, vt quid ergo septennium pro valore sponsalium designatur; potius enim usus rationis designari deberet. Quòd si dicas designari septennium, vt rationis usus praesumatur, obstat; quia textus non praesumptionem, sed ex praesumptione sponsalium valorem decidunt. Vnde praesumptio non est materia decisionis, sed finis illius.

9. Neque opposita sententia fundamentum urget. Factor septennium praescriptum esse, quia ante illud non praesumitur regulariter usus rationis, qui finis praescribitur, tamen aliqui ante septennium usu rationis polleant, quia semper verum est regulariter usum rationis ante septennium non adesse. Lex verò in sponsalibus probat spectato iure naturæ solum requiri, vt sponsi intelligantur quid agant. Vel dic stante septennio solum id requiri, secus ante illud. Ad confirmationem respondeo, ideo matrimonium ante aetatem pubertem contractum validum esse malicia supplente aetatem, quia sic est iure decisum, & à regula generalis exceptum, cum autem in sponsalibus exceptum non sit; absque fundamento ea exceptio constituitur. Neque ex eo quòd facta sit exceptio in matrimonio inferatur fieri debere in sponsalibus, nam est sponsalia via sicut ad matrimonium, non quidquid in matrimonio dispositum est, ceteri debet in sponsalibus dispositum, praeterquam quòd est longè diuersa ratio, nam matrimonio praescribitur tempus pubertatis, quia ante illud non praesumuntur contrahentes potentiam generandi habere, tamen habent discretionem. Quòd si post pubertatem potentia generandi expedita non sit, non obinde à matrimonio contrahendo impeditur, at in sponsalibus si post septennium usus rationis non eluceat, incapaces existunt ea contrahendi.

10. Illud vero est certum, si ante septennium sponsalia contracta sunt, adueniente septennio ratificantur ex mutua habitatione iuxta *cap. vn. de desponsat. impuber. in 6.* Quòd si habitatio deficiat, ratificare debent verbo, vel facto; quibus se tanquam sponsoles gerant. Necessarium tamen est, quòd ipsi sponsi sciant sponsalia ante septennium nulla esse, & velint ea rata praestare; alias stante ignorantia ratificatio esse non potest: vt tradit Sanch. *lib. 1. disp. 16. numer. 8. & 9. Gutier. de matr. cap. 2. numer. 13. Basil. Ponce lib. 12. cap. 5. numer. 3.*

11. Tandem inquires, an contrahere sponsalia inualida sit peccatum? Et quidem si inualida sunt ob impedimentum, quòd matrimonio contrahendo obstat, non est dubium, esse graue peccatum; quippe est voluntas contrahendi matrimonium inualidum, cuius contractus peccatum mortale est. Si autem ob defectum aetatis, vel usus rationis nulla sunt sponsalia Nauarr. *cap. 22. numer. 1. Syluest. verb. matrim. 5. numer. 6. Rosella eodem 2. numer. 6. Petr. de Ledesm. de matr. quest. 43. art. 2. dub. 3.* affirmant graue peccatum committi ea contrahendo: Mouentur ex *cap. 2. de desponsat. impuberum.* ibi: distictius inuolubemus, ne aliqui, quorum utriusque, vel alter ad aetatem à canonibus determinatam non peruenerint coniungantur, nisi fortè aliqua vigentissima necessitate interueniente, vt pote pro bono pacis talis coniunctio tolleretur. Ergo qui ante septennium sponsalia contrahunt absque vigentissima necessitate grauer delinquent, vt pote qui ante aetatem à canonibus determinatam coniunguntur. Ceterum verius est vel nullum, vel leuissimum peccatum in sponsalia ante perfectum usum rationis, vel ante septennium contrahere. Sic docet aliis relatis Sanch. *lib. 1. disp. 17. n. 4. Gutier. de matr. cap. 2. n. 14. Coninch. disp. 2. 1. dub. 1. in fine. Basil. Ponce lib. 12. cap. 5. n. 4.* Ratio videtur manifesta, nam si contrahuntur ante perfectum usum rationis, non est subiectum ea pax mortalis culpa. Si verò ante septennium perfectus usus rationis eluxit in sententia plurium Doctorum non sunt sponsalia irrita, sed valida, ac proinde quaestioni praesenti locus non est. Si verò inualida sunt (vt vt probabilis defendimus) cum nulla irreuerentia sacramento fiat, siquidem sponsalia sacramenta non sunt, sed ad sacramentum, neque alicui tercio praedictum, cum nullus ex contrahentibus obligatus existat. Non est vnde peccatum praecipui graue omni possit, ad summum erit quidem actus otiosus, & inutilis, ac proinde veniale peccatum. Neque oppositum colligitur ex *capite 2. de desponsat. impub.* loquitur enim de matrimonio, non de sponsalibus, vt colligitur ex illo verbo coniungantur, quòd coniunctionem matrimonialem denotat sponsalibus namque non coniunguntur sponsi, sed promittuntur coniungi.

12. Grauior dubitatio est, an impuberes contrahentes matrimonium per verba de praesenti malitia non supplente aetatem peccent mortaliter? Negat peccare Sanch. *lib. 1. disp. 17. numer. 6. Basil. Ponce lib. 12. de sponsalibus. cap. 5. numer. 4.* nisi in copulam contentur. Quia ille contractus non est matrimonium, sed sponsalium, ac proinde nulla sit sacramenta irreuerentia. Textus verò in *cap. vbi non 2. de desponsat. impuber.* permittens ex vigentissima causa praedictos contrahentes coniungi, de coniunctione in copulam videtur loqui, cuius conatum pro bono pacis tolerandum dicit. Quòd si dicatur ob nullum bonum licita est, nec permittenda copula inter eos qui vero matrimonio coniuncti non sunt, respondet Sanch. ex vigentissima causa permitti possit, cum subinna est de matrimonij valore, sicuti est cum dubitatur de potentia generatiua.

13. Nihilominus censo probabilis seclusa vigenti causa graue esse peccatum impuberes contrahere per verba de praesenti, tum ex *dicto cap. 2. de desponsat. impuber.* cuius verba manifestam prohibitionem indicant; non quidem de copula, cuius nulla est facta mentio, sed de coniunctione matrimoniali. Tum ex eo quòd attentare sacramentum nullum efficere grauis irreuerentia censetur religiosis facta, ac contrahentes per verba de praesenti, tamen sola sponsalia contrahant, quantum in ipsis est matrimonium contrahere intendunt ad quòd contrahendum sunt impediti. Ergo &c. Neque his obstat textus in *cap. fin. de desponsat. impuber. & cap. vnico 8. idem quoque eodem. in. in 6.* & alij in quibus videtur matrimonium inter impuberes esse permissum, & vim sponsalium habere, oriurque ex eo publica honestatis impedimentum, quòd textus vt pote latè post textum in *cap. vbi de desponsat. impuber.* nequaquam derogati censeri debent. Non inquam obstat, quia si benè supra dicti textus & alij plures expendantur, solum factum narant, declarantque matrimonium non esse, sed sponsalia: ac nullo modo affirmant talem modum contrahendi licitum esse. Quòd si id aliquo modo fuisset indicatum, explicandum est stante vigentissima causa ab ordinario approbanda, vt sic textus textibus conformes sint. Causa enim illa vigens irreuerentiam excusat, quae in contrahendo matrimonio fortè nullo interuenire possit, quippe hic modus contrahendi assumendus non est, nisi cum est probabile sponso generationi aptos esse: nam seclusa hae probabilitate nulla causa esse potest exigens contractum per verba de praesenti cum ex eo non matrimonium, sed sponsalia tantum constitui possint.

PUNCTVM VII.

De effectu quem sponsalia valida habent.

- 1 Sponsalia inducunt obligationem matrimonij contrahendi.
- 2 Quando hac obligatio exequenda est.
- 3 Satisfit obiecti.
- 4 Negant aliqui sponso fornicantes peccare peccato iniuriæ.
- 5 Probabilis est oppositum.
- 6 Limitat Sanch. ne procedat in sponso, sed displicet limitatio.
- 7 Satisfit opposito fundamento.
- 8 Praedictum peccatum esse sit contra iustitiam, non est ad alterum.
- 9 Satisfit obiecti.
- 10 Filij concepti ex coitu cum desponsata non sunt spurij, sed naturales.

Dplex effectus ex sponsalibus oritur; Primus est obligatio matrimonij contrahendi. Secundus impedimentum publicæ honestatis, de quo effectus, cum de impedimentis matrimonij sermo fuerit ageadum est. Nunc de primo effectu. Tamen iure ciuili vni de desponsata alteri nubere non prohibebatur *leg. 1. Cod. de desponsat.* At iure canonico, cui standum est ferè omnes Doctores testantur, vti videtur in Gutier. *de iuram. 1. part. cap. 51. numer. 3. & de matr. cap. 15. numer. 1. & Thom. Sanch. lib. 1. disp. 28. praedictam legem correctam esse, & obligationem contrahendi matrimonij ex sponsalibus nasci ex textu in cap. Atro. cap. desponsatas. cap. de coniugali 27. quest. 2. cap. 2. cap. ex lateris, cap. requisit De sponsalibus. praedictamque obligationem grauem esse, vt pote quæ est de re maximè graui scilicet matrimonio, cuius omisso parti contrahenti praedictum non leuiter potest. Hoc autem intelligendum est de sponsalibus pubertatis, nam ab impubertibus contracta cum non sint firmiter valida, eorum obligatio adueniente pubertate dissolui potest, *cap. de illis, cap. a nobis de desponsat. impuber.**

2. Solum est dubium, quo tempore hæc obligatio exequenda sit? Et quidem si est terminus praefixus, is seruandus est, quia est promissus. At quando nullus dies designatur credit Sanch. *lib. 1. disp. 28. numer. 2.* quem sequitur Gutier. *de*